En forskningsöversikt som sammanställer relevant forskning som pågår för att få fram läkemedel mot covid-19 och vaccin mot coronaviruset är en del av LIF:s arbete under den pågående coronapandemin. Och forskningssatsningarna är unika, aldrig har så många projekt startats så snabbt.

LIF uppdaterar dagligen om det forsknings- och utvecklingsarbete som pågår i de globala läkemedelsföretagen i kampen mot coronapandemin. Forskningsöversikten presenterar pågående projekt för att få fram vacciner för att minska insjuknandet i covid-19 och olika typer av projekt för att få fram läkemedel för att behandla sjuka patienter. Översikten innehåller också en beskrivning av hur processen för att ta fram ett godkänt vaccin ser ut.

– Våra medlemmar är en central del i den internationella kraftsamling som pågår just nu. Läkemedelsföretagen tar fram coronatester, de forskar och testar läkemedel mot covid-19 samt forskar för att finna vaccin mot coronaviruset, säger Peter Leander, kommunikationschef på LIF, branschorganisationen för de forskande läkemedelsföretagen och ansvarig för framtagandet av forskningsöversikten.

Stort intresse

Syftet med översikten är att visa på bredden i läkemedelsbranschens arbete, men också att ge allmänheten och media en korrekt och saklig nulägesbild av pågående forskning och utveckling.

– Det förekommer mycket spekulationer och utspel, inte minst i sociala medier om när och hur läkemedel och vacciner kan användas i kampen mot coronaviruset, och vi hoppas att vi kan bidra till en sansad informationsspridning genom vår kvalitetssäkrade forskningsöversikt.

Och LIF:s kompetens är och har varit efterfrågad.

– Läkemedelsbranschens forskning och utveckling är lösningen på coronapandemin, så intresset från media har varit stort. Vi har flera medarbetare inom LIF som är experter på vacciner och antivirala läkemedel, och deras expertis har varit väldigt efterfrågad under pandemin, konstaterar Peter Leander.

En av de som fått svara på många frågor är Johan Brun, senior medicinsk rådgivare på LIF, läkare med mångårig erfarenhet från såväl hälso- och sjukvården som läkemedelsbranschen. De

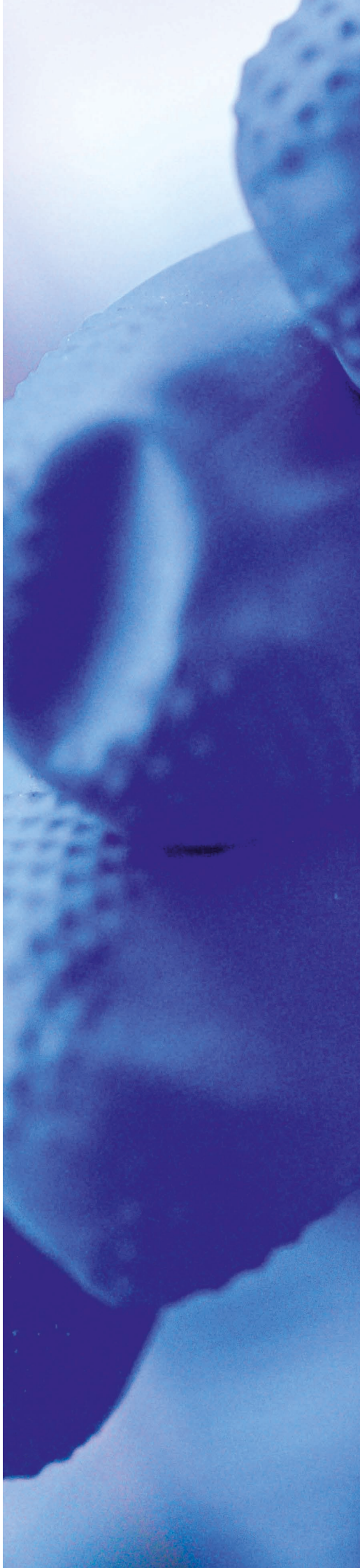

”När har vi vaccin mot coronaviruset?”

> Kombinationen av modern genteknik och beprövade tekniska plattformar gör att nya vaccinkandidater kommer att kunna tas fram

i särklass vanligaste frågorna och då från framför allt journalister är ”Varför tar det så lång tid att ta fram ett vaccin?” och ”Varför tar inte läkemedelsbranschen snabbt fram nya läkemedel mot detta virus?”. Frågor som ger branschen en unik möjlighet att förklara komplexiteten i läkemedels- och vaccinutveckling, menar Johan Brun

– Jag tror att många genom coronapandemin har fått en bättre förståelse för hur svårt det är och hur lång tid det tar att få fram säkra läkemedel och vacciner. Jag hoppas också att de som inte förstått nyttan med vacciner tidigare kan se vad som händer när vi inte har den immunitet i en befolkning som vi ofta tar för givet eller en fungerande behandling.

Johan Brun är också den som uppdaterar forskningsöversikten:

– Det satsas enorma resurser på att försöka hitta bot och lindring för de patienter som drabbats, vi ser det både i form av prövningar av existerande läkemedel och av helt nya substanser.

Delade resurser

Peter Leander tror också att allmänheten fått mer kunskap om hur viktig den forskande läkemedelsbranschen är för att det ska komma fram nya läkemedel och vacciner.

Att läkemedelsbranschen kraftsamlar är verkligen ingen överdrift, enligt Peter Leander.

– Läkemedelsföretagen ställer både sin kunskap samt sin data och tekniska plattformar till förfogande vilket snabbar på forskning och utveckling av läkemedel och vacciner. Förutom att företagen samarbetar med varandra, så har positiva samarbeten med myndigheter, organisationer och regeringar skapas, allt för att snabba på forsknings- och utvecklingsprocesserna.

Läkemedelsföretag har ställt ett flertal potentiella läkemedelssubstanser till förfogande, substanser som kan ha potential att behandla covid-19 både för akut användning och för kliniska prövningar, inklusive substanser som tidigare testats på andra virala patogener som ebola och hiv. Kombinationen av modern genteknik och beprövade tekniska plattformar gör att nya vaccinkandidater kommer att kunna tas fram snabbare än tidigare.

– Genom vår forskningsöversikt kan både allmänhet, media och beslutsfattare snabbt få en överblick över pågående forskning och vilka aktörer som gör vad. Och förhoppningsvis ökar samtidigt förståelsen och respekten för vad vår bransch står för och vilken extremt viktig samhällsaktör vi är, säger Peter Leander

ANNAKARIN SVENNINGSSON
Kommunikatör LIF

Sammanställningen finns på lif.se och uppdateras löpande. Översikten gör inga anspråk på att vara heltäckande. I nuläget är inga läkemedel eller vacciner godkända för användning i Europa men tre kliniska läkemedelsprövningar på friska personer pågår. Det svenska Läkemedelsverket har också gett en så kallad beredskapslicens för ett läkemedel mot covid-19.

Läkemedelsbranschen allt viktigare för Sverige

I ett läge när stora delar av världsekonomin saktar in på grund av coronakrisen så står läkemedelsbranschen fortsatt stark. Och det är viktigt att den fungerar, både för svensk hälso- och sjukvård och för svensk ekonomi.

Läkemedelsbranschen agerar på en global marknad. Både produktion och distribution är beroende av att en komplex kedja med många aktörer inblandade i fortsätter att fungera, framför allt för att patienterna ska kunna få de läkemedel som de behöver men också för att Sverige som är ett litet och exportberoende land ska klara sin ekonomi genom krisen, säger Jonas Vikman, samhällspolitisk chef på LIF.

Ökad efterfråga redan innan coronautbrottet

Redan 2019, alltså innan coronautbrottet, visade SCB:s statistik att svensk varuexport generellt saktade in men att läkemedelsexporten ökade med 28 procent och för första gången översteg 100 miljarder.

– Den svaga svenska kronan spelade in men för läkemedel kunde vi se en ökning både i volym och i värde, konstaterar Jonas Vikman.

Coronavirusutbrottet har tvingat sjukvården att ställa om, att skjuta fram planerade operationer och läkarbesök för att göra plats för vården av akutsjuka och covid-19-sjuka. Det innebär en förändrad efterfråga där många länder efterfrågar samma utrustning och samma läkemedel samtidigt.

– Vi vet sedan tidigare att läkemedelsförsäljning inte är så konjunkturkänslig som många andra branscher, konsumtionen av läkemedel är ju tämligen konstant men i ljuset av pandemin så har efterfrågan på läkemedel ökat, inte minst de som är kopplade till intensivvård, säger Jonas Vikman.

En del av förklaringen till de positiva exportsiffrorna 2019 var att den globala efterfrågan på läkemedel ökar, bland annat från Asien. SCB:s statistik för första kvartalet 2020 är ännu inte publicerad men Jonas Vikman ser inga skäl till att den positiva trenden ska brytas.

– Coronakrisen är en utmaning men än så länge ser vi inga större störningar i den svenska produktionen eller distributionen.

Stor kraftsamling

Läkemedelsföretagen lägger stora resurser på att få forska fram och utveckla nya tester, vacciner och läkemedel mot covid-19 men också på att öka produktionskapaciteten och säkra tillgången på läkemedel som används inom intensivsjukvården. Läkemedelsbranschen har också tagit fram riktlinjer, tillsammans med SKR för hur personal med medicinsk kompetens ska kunna gå in och hjälpa till i vården där så behövs. Men framför allt är Sverige liksom övriga Europa beroende av att handeln mellan olika länder fungerar så att produkterna hamnar där behoven finns.

– Vi aldrig sett ett sådant intensivt samarbete som nu för att hitta sätt att bromsa coronapandemin, det handlar om forskning och utveckling för att hitta vacciner och läkemedel men företagen samarbetar också med myndigheter, hälso- och sjukvård samt beslutsfattare för att säkra tillgången på läkemedel och utrustning för att skydda patienter och personal, både på nationell och internationell nivå, avslutar Jonas Vikman.

ANNAKARIN SVENNINGSSON
Kommunikatör LIF

Svensk läkemedelsexport de senaste fem åren

2019: 105 mdkr
2018: 82 mdkr
2017: 74 mdkr
2016: 70 mdkr
2015: 71 mdkr